

Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 214/2018 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών* (νομιμοποίηση εσόδων - σχέση με βασικό αδίκημα)

Θεόδωρος Π. Μαντάς
Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο

Στην πρόσφατη υπ' αριθμόν 214/2018 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, το βασικό αδίκημα της παθητικής δωροδοκίας, παρόλο που δεν εισήχθη ως κατηγορία στο ακροατήριο λόγω παραγραφής, εντούτοις εξετάστηκε ενδελεχώς από το Δικαστήριο της ουσίας. Προέκυψε λοιπόν ότι εξαιτίας της αοριστίας της καταγγελίας, στην οποία δεν προσδιορίζονταν ούτε η ταυτότητα του αδικήματος ούτε ο τρόπος με τον οποίο τελέστηκε η πράξη, η παθητική δωροδοκία δεν στοιχειοθετείται και ως εκ τούτου παρέλκει και η εξέταση του άμεσα συνεχόμενου αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

Η νομιμοποίηση εσόδων, το αδίκημα που βρίσκεται στην επικαιρότητα και απασχολεί ενεργά τόσο τη δικαστική πρακτική

**“ το βασικό
αδίκημα δεν πρέπει
να εικάζεται ή να
πιθανολογείται,
αλλά η τέλεσή
του θα πρέπει να
προκύπτει από
ασφαλή στοιχεία ”**

όσο και τη νομική θεωρία, συνίσταται στην προσπάθεια του δράστη να αποκρύψει την ύπαρξη, την παράνομη πηγή ή την παράνομη χρήση εσόδων, τα οποία στην συνέχεια μεταμφιέζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε η προέλευσή τους να εμφανίζεται ως νόμιμη. Η νομιμοποίηση, αποτελείται από τρία διαδοχικά στάδια, την φάση της «τοποθέτησης» (*placement*), κατά

την οποία ο δράστης τοποθετεί τα χρήματα που προέρχονται από παράνομη δραστηριότητα ως επένδυση στο γενικότερο οικονομικό σύστημα, την φάση της «στρωματοποίησης» (*layering*), κατά την οποία ο δράστης επιχειρεί με σειρά κινήσεων να απομακρύνει τα ίχνη των κεφαλαίων από την αρχική τους προέλευση και την φάση της «ενσωμάτωσης ή ολοκλήρωσης» (*integration*), κατά την οποία ο δράστης επανατοποθετεί τα κεφάλαια σε κλάδους νόμιμης οικονομικής δραστηριότητας, έτσι ώστε τα εν λόγω κεφάλαια να επιστρέφουν στο χρηματοοικονομικό σύστημα ως καθ' όλα νόμιμα κεφάλαια.

Ο ισχύων Ν. 3691/2008 περί «Πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» που κατήργησε την προϊσχύουσα νομοθεσία του Ν. 2331/1995, και όπως κατέληξε να ισχύει με τις εν τω μεταξύ τροποποιήσεις της, έχει διευρύνει το πλαίσιο καταστολής της νομιμοποίησης σε τέτοιο βαθμό, ώστε πλέον «ξέπλυμα βρόμικου χρήματος» να μπορεί να είναι η οποιασδήποτε μορφής επαφή με το οικονομικό προϊόν ενός οποιουδήποτε εγκλήματος. Για να μπορεί πάντως να γίνει λόγος για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομη δραστηριότητα, απαιτείται να έχει προηγηθεί μια άλλη εγκληματική

δραστηριότητα από την οποία προέρχεται η περιουσία, η οποία νομιμοποιείται ακολούθως.

Παρόλα αυτά όμως, το βασικό αδίκημα δεν πρέπει να εικάζεται ή να πιθανολογείται, αλλά η τέλεσή του θα πρέπει να προκύπτει από ασφαλή στοιχεία. Θα πρέπει δηλαδή να προσδιορίζονται επαρκώς, η ταυτότητα αυτού, ο χρόνος τέλεσης, καθώς και οι δράστες της αξιόποινης πράξης και να προκύπτει η τέλεση του βασικού αδικήματος από πειστικά στοιχεία και κατά την αντικειμενική εκτίμησή τους.

Η ως άνω λοιπόν απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, εναρμονίζεται πλήρως με το γράμμα του Νόμου που θέλει τη νομιμοποίηση εσόδων να αποτελεί ένα αδίκημα «παράκολληματικού» χαρακτήρα, το οποίο για να στοιχειοθετηθεί θα πρέπει προηγουμένως να έχει κριθεί ότι πληρούται η αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του βασικού αδικήματος από το οποίο προήλθε η νομιμοποίηση.

Απαιτείται δηλαδή, να υπάρχουν συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, που να συνδέουν το «ξέπλυμα» με το έγκλημα από το οποίο προήλθαν τα έσοδα κατά τρόπο σαφή και ορισμένο. Μόνη η αδυναμία δε του κατηγορουμένου να δικαιολογήσει την κατοχή ή την κατάθεση στο όνομά του από άγνωστο καταθέτη συγκεκριμένου χρηματικού ποσού δε θεωρείται στοιχείο ικανό να θεμελιώσει επαρκείς ενδείξεις για προέλευση του σχετικού ποσού από εγκληματική δραστηριότητα και να προκαλέσει αντίστοιχη παραπομπή του κατηγορουμένου. Σε διαφορετική περίπτωση, θα είχαμε αντιστροφή του βάρους απόδειξης αναφορικά με το νόμιμο ή μη της προέλευσης της περιουσίας, κάτι το οποίο δεν δύναται να ισχύσει στο νομικό μας πολιτισμό.

Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 637/2017 ΤριμΕφΑθ (Πλημ)* (συνυπολογισμός της ωφέλειας του Δημοσίου στην απάτη «περί την πρόσληψη»)

Στυλιανός Β. Μέτος
Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο

Με την υπ' αριθμ. 637/2017 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών (Πλημμελ.) κηρύχθηκε αθώα για την κατηγορία της απάτης ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας υπάλληλος, που είχε πετύχει να μεταταχθεί από την κατηγορία ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού στην κατηγορία ΔΕ Διοικητ. Γραμματέων της Περιφέρειας Αθηνών με την χρήση πλαστού απολυτηρίου Λυκείου.

Ως ζημία του Δημοσίου σύμφωνα με την κατηγορία είχε θεωρηθεί η διαφορά των αποδοχών μεταξύ της οργανικής θέσης που κατείχε και αυτής που παρανόμως κατέλαβε.

Το σκεπτικό της αθωωτικής κρίσης ήταν ότι «Η πρόσληψη της και μεν δεν ήταν σύννομη, πλην όμως δεν προκύπτει σκοπός της να βλάψει το Δημόσιο, με αντίστοιχο δικό της παράνομο όφελος, καθώς

* Το κείμενο της απόφασης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων (www.hcba.gr)